

ՖՐԱՆՍԱՇԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆ ԵՒ ԲԵՄԱԴՐԻՉ ԺԻՐԱՅՐ ԲԱԲԱԶԵԱՆ ՇԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ Կ'ԱՐԺԱՆԱՆԱՅ «ՄՈՎՍԵՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ» ՇՔԱՆՇԱՆԻՆ

Վերջերս, չորս այլ հայրենի արևեստագետներու կողքին, ֆրանսահայ դերասան եւ բեմադրիչ Ժիրայր Բաբազեան արժանացաւ նախագահ Սերժ Սարգսեանի կողմէ ընծայուած «Մովսէս Խորենացի» շքանշանին՝ իր գեղարուեստական նուաճումներուն եւ հայ արուեստը համաշխարհային բեմերու վրայ պանծացնելու նուիրումին համար:

Բաբազեան տաղանդաւոր արևեստագետ մըն է, որուն նուաճումները կ'երկարին Հայաստանէն Միջին Արեւելք եւ անկէ մինչեւ Եւրոպա եւ Ամերիկա:

Արուեստագետը ներկայիս մաս կը կազմէ Ֆրանսայի ամենէն յայտնի թատերախումբերէն մէկուն. որուն բեմադրիչն է աշխարհահռչակ Իրինա Պրուք. դուստրը նոյնքան նշանաւոր Փիթր Պրուքի:

Անցնող երկու տարիներուն Բաբազեան վերցուցած էր ամենէն յայտնի դերերէն մէկը (Պաթըմ) Շէյքսպիրի «Միջամառնային Երագ Մը» թատերախաղին մէջ. որ Իրինա Պրուքի արդիական մեկնաբանութեամբ շրջեցաւ համայն Եւրոպան, Հիւսիսային Ափրիկէն եւ Քանատան. արժանանալով միջազգային մամուլի անվերապահ գնահատանքին:

Ապրիլ ամսուան մէջ նշանաւոր բեմադրիչը նախաձեռնած էր ուրիշ արկածախնդրութեան մը՝ Սերվանտեսի «Տոն Բիշոթ»ին տալով նոր մեկնաբանութիւն մը: Թատերախաղը Ապրիլ ամսուան մէջ ունեցաւ իր բացումը Փիթր Պրուքի «Թէաթր տէ Պուֆ տիւ Նիւր» պատմական թատերասրահին մէջ: Այս անգամ Բաբազեան ստանձնած էր Սանչո Փանզայի դերը՝ գրեթէ ամբողջ թատերախաղը կրելով իր ուսերուն: Ամբողջ ֆրանսական մամուլը գերազանց գնահատանքով արտայայտուեցաւ ի տես թատերախաղի յաջող բեմադրութեան ու մանաւանդ Բաբազեանի արտակարգ խաղարկութեան:

Փարիզի «Ֆիկարօ» թերթի թատերական քննադատը՝ Նաթալի Միմոն, «սքանչելի տաղանդ» հռչակած էր Բաբազեանը. Ապրիլ 23,

2009-ի մէջ հրատարակուած իր թատերախօսականին մէջ:

Թատերախումբը արդէն հրաւիրուած է այս թատերախաղը ներկայացնելու, բացի Եւրոպայէն, նաեւ Միացեալ Նահանգներու եւ Քանատայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ: Թատերախաղին մէջ կը փայլի նաեւ ուրիշ հայ տաղանդ մը՝ յանձին պարուհի Լորի Պաղտասարեանի:

Շնորհիւ Ժիրայր Բաբազեանի ջանքերուն՝ Իրինա Պրուքի թատերախումբը յառաջիկայ Մեպտեմբերին հրաւիրուած է Երեւան, նախ մասնակցելու շէյքսպիրեան փառատօնին, ապա նաեւ առանձնապէս ներկայացնելու Սերվանտեսի գործը՝ որ այս անգամ կը կրէ «Somewhere... la Mancha» վերնագիրը:

Բացի ֆրանսական բեմի իր յաջողութիւններէն, Բաբազեան Փարիզի մէջ հիմնած է Տիգրան Չուխաճեանի հետազօտական հիմնարկը, նպատակ ունենալով հայկական արժէքները միջազգային հասարակութեան:

Արդէն ան Պարոնեանի «Ատամ-նաբոյժն Արեւելեան»ը ֆրանսերէնի թարգմանելով բեմադրած է մոլիէռեան հրայրքով: Վերջերս, իր նոր լիպրետոյով եւ ֆրանսերէն թարգմանութեամբ ան բեմադրած է նաեւ Չուխաճեանի «Կարինէ» օփերէթը:

Արեւմուտքի մէջ առաջին անգամ միջազգային բեմ բարձրացած է մեր ազգային օփերան՝ Տիգրանեանի «Անոյշ»ը, Ժիրայր Բաբազեանի ջանքերով եւ բեմադրութեամբ, 1981-ին անգլերէնով եւ 2001-ին հայերէնով Միշիկընի օփերային մէջ: Նոյնպէս իր թարգմանութեամբ Սան Ֆրանսիսքոյի օփերային բեմին վրայ ներկայացուեցաւ հայկական առաջին օփերան՝ Չուխաճեանի «Արշակ Բ.»ը, իր հարազատ բնագրով:

Իր ազատ պահերուն Բաբազեան կը զբաղի թարգմանչական գործով: Վերջերս հրատարակութեան պատրաստած է Վահան Թէքեանէն փունջ մը քերթուածներ անգլերէն լեզուով ու գեղարուեստական ընտիր ճաշակով: